

Member of:
DIRECTED BY EDITORIAL BOARD
Published weekly by "Our Voices" Publishing
Co., 1235 Queen St. W., Toronto. - LE. 6-2186
Printed by Liters Printing Co., Toronto
Subscription: Canada \$4.00, all other
Countries: \$6.00.

NÁŠ HLAS

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY

NEZÁVISLÝ ČESKOSLOVENSKÝ TÝDENÍK

No. 29 (288) Vol. VII.

Authorized as second class mail Post Office Department Ottawa

Saturday, August 12, 1961

NÁPOR

NA SPOJENÉ NÁRODY

Ján Papánek

Dňa 19. septembra bude zahájené 16. zasadanie Valného zhromaždenia Spojených národov a minulého roku rozvírený boj i ich vliv ba existenciu, čo činiteľa pri riešení medzinárodných sporov bude pokračovať a sa zvyšovať.

Soviety išli do Spojených národov v 1945 v nádeji, že im tieto nebudú hatir politiku výboja. Súdiť, že veto v Bezpečnostnej rade ich uchráni následkov tejto politiky. Túto nádej opierali o určité skutočnosti z minulosti. Veď im bol odpustený útok spoločne s Hitlerom proti Poľsku, Baltickým štátom i proti Fínsku a koncom vojny beztriestne anektovali ďalšie územia v Československu, Rumunsku i na Ďalekom východe. Preto boli presvedčení, že im Spojené národy budú slúžiť za nástroj k propagande a veto k blokovaniu nepriaznivých politických rozhodnutí.

Soviety sa cez Spojené národy podarilo docieľať veľkých propagandných úspechov a boli prijatí do spoločnosti civilizovaných národov. Museli síce zastaviť výboj proti Iranu a Grécku, ale sa im podarilo zmocniť sa Československa a nikto ich nezastavil pri potláčaní revolút v strednej Európe. Nepodarilo sa im zastaviť vývoj k medzinárodnej spolupráci v veciach hospodárskych, sociálnych, ochrany ľudských práv, technickej pomoci a konec koncov i pri vytváraní nových štátov — i keď sa týchto snažia teraz využiť proti slobodnému svetu.

Presvedčili sa, že veto nie je dost silným prostriedkom k zastaveniu tohoto vývoja. Okrem toho sa zo zamestnancov Sekretariátu začal vytvárať akýsi medzinárodný človek, ktorý má a chce v smyslu Charty objektivne slúžiť všetkým členom Spojených národov. Títo zamestnanci na čele s Generálnym tajomníkom, voleným Valným zhromaždením na návrh Bezpečnostnej rady, nemajú vyhladávať ani dostávať príkazov od žiadnej vlády alebo autority. Sú zodpovední jedine Organizácii a majú byť vyberaní na podklade schopnosti a pokiaľ možno ze všetkých končín sveta. Tento medzi národný človek má slúžiť objektívne každému členovi veľkému i malému, silnému i slabému.

Soviety sa s týmto vývojom nesmievajú — veď nebol súčasťou ich plánov. Politicky, po útoku na Koreu bola v 1950 vytvorená možnosť presunutia politických jednání z Bezpečnostnej rady do Valného zhromaždenia akonáhle tam boli blokované. Ďalej, napriek snahám Sovietov vidieť v zamestnancoch Spojených národov iba nástroje svojej mocenskej politiky, je vytváraný medzinárodný človek. (Tento vývoj je bohužiaľ veľmi hatený aj tlakom nových štátov.) — Akonáhle sa tento postavi proti svojej skému výboju snažia sa ho odstrániť. Preto odstránili Trygve Lie i keď sa im celé roky snažil vyhovieť. Stejný nápor robia teraz proti Hammarskjöldovi a pre budúcnosť si chcú v Sekretariáte pozíciu posilovať vytvorením troj kv člín troch Sekretárov a zablokovať akúkoľvek kladnú prácu.

Soviety sú toho názoru, že medzinárodný človek, ktorý by objektívne problémy prejednával a o nich rozhodoval, nestojí. Chruščev to jasne len nedávno prehliadol a dokonca verejne potvrdil, že odmietnu každé rozhodnutie Spoj. národov, ktoré by podľa neho bolo proti záujmom Sovietov.

Veď a tohoto extrémneho veľmocenského stanoviska sme svedkami zneužívania zvýšenej pravomoci Valného shrom. menšími mocnosťami. Robia to hlavne arabské zeme, India a rad iných, ktoré usnesení Spoj. národ. nedodržiavajú. Súčasne ženú nevýznamnými debatami iné členské zeme do situácie, ktorá ohrozuje autoritu Spojených národov. Najnovšie to vidíme v Tunisu, Alžírku, Kengu, Angole, atď. Zdvížením počtu členov od roku 1945 sa mení i štruktúra Spojených národov. Komunisti ich využívajú len na propagandu a nástroj vlastnej politiky výboja. Početne veľká skupina ázijsko-africká, složená často so zemí nejednotných, nekonzolidovaných a nezodpovedných vytýka pre seba výhody zaskočovaním druhých. Skupina niekoľkých štátov je

Pokračovanie na str. 2

KOMUNISTÉ ZA VÁLKY

(J. k. falšujú histórii)

Jaroslav Stránský

Pražský rozhlas besedoval nedávno o komunistických zásluhách za II. svetovú válku. Historie, ktorou komunisté píšu a učí, býva zpravidla pravý opak té, ktorou robili a robia. Kedyby Kain bol býval komunist, čelilo by se v komunistických učebniciach, že zabil Abela jeho, a ne on Abela. Historická veda rovnako ako všetka ostatná je v komunistickom podaní doznanej stranická — nejde o záznam toho, čo sa doopravdy udialo, ale o propagandný vliv na to, čo se teprve deje, alebo dit bude. Naslouchali jsme s pobaveným úsměvem rozhlasové besedy, z níž jsme se dověděli, jak komunisté za II. světové války pracovali i v západní armádě, když prý se nejvíce zasazovali o to, aby byli nasazeni do aktivního boje proti fašismu. Skutečnost je jiná.

Po nacistickém zaboru uprchlo několik komunistických poslanců a politických funkcionářů do Anglie, kde odboj proti podmanitelm organizoval prezident Beneš.

Anglie poskytovala útočiště a podporu uprchlíkům z nesvobodného světa ovšem také uprchlíkům komunistickým, a živila všechny své chráněnce rovnou měrou, bez hodnotnosti odstupňování, podle něhož vyměňovala účastníkům asyly sovětského vláda sama. A jak se to tedy komunisté v Londýně zasazovali, aby se nasazovali proti fašismu? Válka vypukla na podzim 1939 po Hitlerově vpádu do Polska, ale tato válka skoro celé dva roky komunisty nezajímala, protože Hitler se před jejím rozpoutáním pojistil smlouvou o neútočení, o hospodářských dodávkách a o rozdělení zájmových oblastí v podmaněném Polsku, kterou se Stalinem sjednal. Dokud byl Hitler smluvním partnerem Sovětského svazu, nezajímali naše komunisty jeho boj, pranic se nezasazovali, aby se nasazovali, nevstoupili do státní rady, která se v londýnském exilu za vedení Benešova utvořila, nestarali se, co se děje na frontách a za frontami, jen čile debatovali a čekali, čekali a debatovali. Když pak naši vojská zase se mohli zachránit jen do Anglie, sbuntovali komunisté odchod několika set svých přívrženců, kteří podle francouzských zákonů museli ve Francii nastoupit vojenskou službu, z bojových formací československých do zázemních technických formací britských.

Teprve když byl Hitlerovým vpádem stržen do války také Sovětský svaz, uznali naši komunisté nacistickou vládu za nepřátelskou, její nepřátelství proti Československu jim nestálo. Kdyby byl Hitler smlouvou o neútočení se Sovětským svazem dodržel, nebyli by se komunisté k osvobození akci připojili ani v Anglii. Ostatně mezi skutečnými hrdiny za bojů s Hitlerem, československými letci, by se těžko našel jediný komunist. A také je mezi padlými československými vojáky za bojů v Tobruku a při obléhání Dunkirku, počet komunistů mizivý. Když komunističtí prominenti po dvouletém otálení do státní rady přece vstoupili, řídili se tam všechny jejich kroky ohledem na příští jejich stranické posice v osvobozeném Československu, ale v boji s Hitlerem se zasazovali, aby se nasazovali hlavně bezbranní lidé doma, které londýnským rozhlasem horlivě posílali — do hor a lesů. A někteří významní účastníci komunistického exilu v Anglii neušili, že sice unikli zářům a popravistím nacistickým, ale zářům a popravištím komunistickým neuniknou. Mnohý komunist, který strávil za války několik let v Londýně, načichl svobodou a zůstal podezřelým Londýnerem a toto londýnerství odpýkal ztrátou svobody, některý dokonce životem.

Západ a východní Evropa

Zdeněk Šelepka

O to prý jde Západu v jeho berlínské politice: aby byl v Evropě zachován daňový stav. Aby se nic nezměnilo, nic nehýbalo, nic nedělo, protože západní zájmy by tím mohly utrpět. Moskva má zcela zřejmé několik důvodů, proč narizuje režimní propagandu v satelitních zemích, aby toto tvrdila. Jednak tím chce ukázat, že zpátečnictví, nepokrokovost, lpení na status quo je v povaze západních demokracií. Pak je tu další důvod: lidé v porobených zemích mají už konečně uvěřit, že Západ u vědomí vlastní slabosti má už jen zájem udržovat věci v klidu a beze změny. Mají si z toho vyvodit důsledky a i v myslích přimout současnou situaci jako situaci zcela trvalou. A je tu ještě jeden důvod: propaganda o západním důrazu na uchování evropského statu quo má zakrýt skutečnost, že sovětské politice se dosud nepodařilo evropskou situaci ustálit a upevnit, a že moskevská politika vůči Berlínu chce právě toto napravit.

Dnes Spojené státy se svými spojenými daly zcela jasné najevo, jak se dívají na berlínskou otázku. I Moskva to dala najevo. Dostí tedy bylo na obou stranách řečeno, aby bylo možno odpovídat na otázku, oč komu v Berlíně jde a jaký to může mít význam pro širší problém dnešního uspořádání Evropy.

Pokud jde o Berlín sám, bylo a stále je hlavním Chruščevovým argumentem, že berlínské rozdělení je vlastně zbytek války a že v této mírové době zbytky války mají být konečně už zahlazeny. Ale kdykoli se z Moskvy ozve tato argumentace, v západních zemích je slyšet ozvěnu: jestliže dnešní berlínské uspořádání je zbytkem války, celé střeoevropské a východoevropské uspořádání je zbytkem války. Když Chruščevovi jde o to, aby celý Berlín se stal součástí komunistického světa, pak vlastně pokračuje ve válce, která formálně skončila už před 16ti lety a chce posunout východní frontu dále na západ.

Takto, ve vši stručnosti, lze zachytit některé z myšlenek, které Chruščev svou berlínskou krizí na Západě vyvolává. Je však také třeba vrátit

se poutek do minulosti, aby lépe vyniklo, oč jde v Berlíně a v Evropě Sovětskému svazu, a oč jde západním demokraciím.

Válečné plány Moskvy na rozdělení Evropy do dvou zeměpisně-politických půlek se nikdy nedařilo uskutečnit. Sovětským cílem bylo přesunout Evropu tvrdou a jasnou čarou vedoucí od Terstu na sever k baltickému moři. Ale je to dnes nepevná čára. Na svém severním konci je narušena existencí svobodného Berlína. Na svém jižním konci je rovněž přinejmenším matná a nepevná. Nenarušil ji jen Tito v osmačtyřicátém roce. Byla narušena a zčásti vymazána také tím, že Spojené státy svou Trumanovou doktrinou umožnily Řecku ubránit se komunistickému tlaku zvenčí i zevnitř a stát se politickou součástí Západu, a pouze zeměpisně východní Evropou. S jižním narušením evropské dělící čáry může Moskva stěžet co dělat, i když zejména z Jugoslávie plvne do satelitní Evropy stále dosti neklidu. Moskva se tudíž pokouší uzavřít a zpevnit alespoň severní část dělící čáry pohlcením západního Berlína. Neboť také Berlín, i když jinak než Jugoslávie, neustále zabíráne konsolidací sovětské politiky ve střední a východní Evropě. Nejen tím, že je branou k Západu, kterou proudí státisíce uprchlíků, upozorňujících celý Západ i celý komunistický svět, že podmínky v sovětské Evropě nejsou jejími lidmi přijímány za trvalé, a pokud možno, nejsou jim vůbec přijímány, nýbrž jen rpěny. Ale navíc berlínská brána také způsobuje, že sovětská Evropa je odstavána hospodářská, politická a propagační sila. Oslabenému východnímu Německu je třeba stále větší pomoci ostatních satelitů, aby vůbec přežilo. Podmínky ve východním Německu, atmosféra jakési dočasnosti dnešního uspořádání, stálý konflikt kolem Berlína mezi Západem a Moskvou — to všechno vede nejen k útěku statisíců východních Němců, ale i k tomu, že Pankow i Moskva musí stále počítat s možností daleko prudší reakce východoněmeckého lidu.

New Democratic Party

PŘEDSEDA PROVINČNÍ VLÁDY V SASKATCHEWANU THOMAS CLEMENT DOUGLAS VŮDCEM NOVÉ DEMOKRATICKÉ STRANY. — KOMUNISTÉ NEBUDOU PŘIPUSTENI DO NOVÉ STRANY. — VELKÝ OHLAS ČLÁNKU "NÁŠ HLAS". — KANADSKÝ TISK VE VELKÉM POČTU CITOVAL JEHO ORSAH.

Ottawské výstavní Coliseum bylo minulý týden svědkem největšího sjezdu politické strany v kanadské historii. Počet delegátů, kteří se sjeli do hlavního města Kanady předtíhl očekávání. 2.000 osob (z toho 1.750 delegátů) bylo přítomno zahajovacímu dni konvence, která je důležitým mezníkem politického vývoje Kanady. Po tříletých přípravách se realizují plány mírně levicových, ale nekomunistických směrů zrozením nové politické strany, která má být mluvčím dělníků, farmářů, malých podnikatelů a lidí rozličných povolání. Toto nové politické těleso vzniká sjednocením CCF strany, Cooperative Commonwealth Federation, s více jak milionovým dělnickým hnutím CLC (Canadian Labour Congress) a nově utvořenými "kluby", reprezentující rozličné zájmové a také etnické skupiny z různých míst Kanady. "Nová strana" ohlašuje široký sociální program, jehož některé body jsou v podstatě opakovaním nesplněných slibů, které jsme slyšeli v minulosti od strany liberální: jako vyřešení nezaměstnanosti a zdravotního pojištění. Je velkým otázníkem, zda tato nová politická síla, dostane-li příležitost, bude schopna své sliby proměnit v činy. Nepochybujeme o upřímných úmyslech, ale to vždy nestačí. Chťt něco dělat je jedna věc a umět to dělat, druhá. Nechceme však tím říci, že nová strana všech členů nové strany, kteří chtějí

nená snad ve svých řadách schopněskromně a oddaně pracovat pro společné dobro demokratickým způsobem. Z hlediska situace mezinárodní definovat neutrální scuboj dvou ideologií jako "tragedii", kde komunisté jsou připraveni ovládnouti svět, je-li to možné podvodem a je-li to nutné silou a doktrína kapitalismu není schopna rozumět podstatným revolučním změnám moderní společnosti...

Jméno CLC (Kanadský kongres práce) promluvil C. Jodoin, který ujalšit přítomné, že dělnická organizace, již je předsedou, nemá žádný úmysl ovládati "Novou stranu". (Podle neformálních dohod žádný z vedoucích politiků Kongresu nebude držet dvě funkce současně — v Kongresu a "Nové straně.) V šesti bodech Jodoin shrnul stanovisko k mezinárodnímu problému: 1. Chceme okamžité skončení pokusů s nukleárními zbraněmi. 2. Dáváme přednost pokračovat v konstruktivních jednáních o světovém odzbrojení pod dohledem mezinárodní kontroly. 3. Tvrdíme, že Kanada by měla odepřít mít nukleární zbraně na své půdě neb v rukou svých armád. 4. Viděli bychom rádi postupné převedení vřloh spojených se zbrojením na konstruktivní mírové projekty. 5. Hledáme více aktivní program směřující k zlepšení i životního stan-

Pokračován na str. 4

SOVĚTY A NEUTRÁLOVÉ

Zdeněk Šelep

DVĚ ÚMRTÍ

Americký krajanův tisk s lítostí zaznamenal nedávná úmrtí dvou významných jednotlivců, kteří byli známí dlouholetou nezávislou prací mezi americkými Čechoslováky. V Cedar Rapids, Iowa, zemřel ve věku 93 let známý právník Josef Měketa, jeden z původních zakladatelů Západní Česko-Bratrské Jednoty. Jeho tělesná schránka byla uložena k věčnému spánku na Českém národním hřbitově v Cedar Rapids po projevu senátora Romana L. Hrusky z Omahy. V automobilové havarii ve Wisconsinu zahynul se svou manželkou Olgou významný sokolský a národní pracovník Frank J. Štěpánek z Milwaukee, Wisc. Pocházel ze Skutče ve vých. Čechách a do Ameriky přijel v roce 1911.

VZPOMÍNKA NA LIDICE

Pod patronací Čs. národní rady americké konala se i letos v červnu písní vzpomínka na lidické pomníku v městečku Cresthill, Ill. Tryznou se zúčastnilo v hojném počtu místní obyvatelstvo a krajané z Chicaga a okolí. V důsledku sloučení několika osad v městečko Cresthill, zmizely americké Lidice z mapy. Starosta nového správního útvaru W. Knapp však ve veřejném projevu prohlásil, že oběť Cresthill budou udržovat památku Lidice i v budoucnu. Z našich krajanů promluvil u památníku m.j. gen. Mikuláš Ferjenčík. Již nyní plánuje ČSNR ve spolupráci se správou města mohutnou společnou trznu v den dvacátého výročí lidické tragédie.

NÁPOR . . .

Dokončení ze str. 1
hnaná do situace, kde popíra autoritu Spoj. států. — Spojené státy a rad zemí najma amerických a evropských s akousi chrstovou kostonu Organizací. Svoju zahr. politiku sa snažia prevádzat' cez Spoj. národov, ale chybujú v tom, že v zásadných veciach neprejavujú dost iniciatívy, sú v stálej obrane. Dúfajme, že sa to zmení a že táto skupina nakoniec zvíťazí.

PERLIČKA Z ČS. TISKU

Cestou do Vídně na konferenci s americkým prezidentem Kennedym se vlak zastavil na chvíli v městečku Štrba. Chruščev se postavil do otevřených dveří svého vozu a zdravil dav lidí, který se na stanici shromáždil. Co následovalo, popisuje komunistický list "Směna" z 1. června 1961: "Dohodnete se s Kennedym?" zeptala se ho starší paní, když nadšená volání utichla. — "Otázka je snadnější než odpověď — měla byste sama jet do Vídně a pokusit se o dohodu," odpověděl s úsměvem Chruščev. — "kdyžby jel jen do Bratislavy k rozhovorům s prezidentem Novotným, mohl bych vám s určitostí předem slíbit, že se dohodneme — ale s Kennedym to nebude tak snadné." (podle "East Europe, New York.")

TVÁ ZEM JE ZEMÍ NADĚJE

(K 30. výročí smrti Viktora Dyky.)

Dr. Jaromír Měšťan

Uplýnulo 30 let od smrti básníka Viktora Dyky. Po těchto 30 letech je Dykovo básnické dílo stále živé a aktuální, voní a zpívá jako málokterá poesie generace, která do literatury vstupovala na přelomu století, zrála v Moderní Revue a Lumiru a tvůrčím způsobem zaznamenala slavný 28. říjen 1918. Dyk byl vrstevníkem Šrámka, Tomana a Neumanna, přerostl je však nejen svým bojovala za samostatný stát a politickou svobodu, tato aktivita přivedla Dyka do záleže za 1. války a vynesla mu obvinění z velezrady a v cele posádkového vězení ve Vídni, s jedné strany soused dr. Kramáře a s druhé strany dr. Rašina, napsal Dyk nejslavnější báseň české literatury — "Země mluví". Z této cely podepsal Dyk také manifest českých spisovatelů jako doklad, že byl vždy básníkem bojovním, aktivním účastníkem na pohutých osudech národa, do jehož svědomí hřmí dosud svým dílem, které nezestárlo.

Chruščev využil návštěvy ghanského prezidenta Nakrummy v Moskvě k novému útoku na Spojené národy a jeho projev během oběda. uspořádaného pro ghanského hosta, byl současně výpadem proti neutrálním — výpadem, varováním, hrozbou. Chruščev znovu opakoval svůj požadavek, aby v čelo Spojených národů byl postaven triumvirát, jehož členové by byli vybaveni právem veta takřka na devět. A Chruščev k tomu dodal tato slova: "I kdyby všechny státy celého světa udělaly rozhodnutí, které by se přičilo zájmům Sovětského svazu a ohrožovalo jeho bezpečnost, Sovětský svaz by takové rozhodnutí nepřijal a, spoléhaje na svou moc, bránil by své nároky." Chruščev zdůraznil, že Sovětský svaz by postupoval silou, i kdyby všechny státy, tedy i neutrální, stály proti němu. To bylo nepochybně míněno na adresu všech.

Vztahy mezi Sovětským svazem a neutrálními zeměmi se tak znovu dostávají do ohniska světové pozornosti, a současně úspěchy dosavadní Chruščevovy politiky vůči neutrálnímu světu upadají v hlubokou pochybnost. Sovětská politika zaznamenala v posledních dvanácti měsících změnu, kterou lze v hrubých rysech charakterizovat asi takto: Od doby, kdy Chruščev s Bulganinem projížděli — plni úsměvů a s květy kolem krků — jižní Asii, až do začátku loňského roku refrén sovětské propagandy, určené neutrálním, byl tento: Podívejte se, co všechno jsme dokázali za pouhých čtyřicet let, a následujte nás. Na víc jsme ochotni poskytovat vám nezištnou pomoc. Od loňského roku, to jest od doby, kdy začala krize v Kongu a kdy potom Chruščev přijel na zasedání Spojených národů do New Yorku, refrén se změnil a dnes tedy dosáhl tohoto tónu: Nestůjte nám v cestě a pamatujte na naši moc.

Chruščev sám tak potvrzuje, co nedávno řekl americký zahraniční ministr Rusk: že svět je rozdělen nikoliv na tři tábory — západní, komunistický a neutrální — nýbrž na dva. Na rozsáhlou oblast zemí, které si chtějí uchovat svobodu volit si svůj vlastní způsob života a svůj vlastní politický postoj, a na blok mezinárodního komunismu, který je chce podle vlastních slov o tuto svobodu volby připravít. Chruščevova hrozba ovšem říká ještě víc. Když Moskva cítí nutnost varovat neutrály, aby neudělali nic, co by se přičilo sovětským zájmům, je to současně přiznáním, že Chruščevova Moskva, po pěti letech značného úsilí získat přízeň neutrální a s ní také jejich poslušnost, nezískala nic a musí spoléhat jen na hrozby své síly.

Pro tuto chvíli je možno ponechat stranou otázku, jak hubené výsledky pětiletých chruščevovských námluv ne utrálí ovlivňují Chruščevovo postavení v Sovět. svazu a ve světě mezinárodního komunismu vůbec. Není pochyby, že v Moskvě stejně jako v Pekíně mnoho předních mužů rhladně kalkulují a nutně se musí ptát, co Moskva a ní komunismus už dostal za miliardovou pomoc neutrálním, a co

může ještě čekat. Pasivnost těchto kalkulací se musila jevit již loni, když neutrální stát společně se Západem prosadil svaz Spojených národů v Kongu, když poté Moskvě zabránil, aby dodávala do Konga zbraně, a když ještě později zastavil sovětské snahy, aby akce Spojených národů v Kongu byla skončena.

A znovu tu musila být hluboce pasivní kalkulace, když Chruščev sám, přjel do New Yorku zahájit útok na Spojené národy a Hammarskjolda, a jeho útok byl opět zastaven nejen Západem, ale neutrálními státy především. Licos na jaře to byl právě Nakrumah, na jehož počest Chruščev nyní v Moskvě hrozil neutrálním, kdo se společně s prezidentem Kennedym postavil za to, aby Spojené národy byly i nadále budovány a jejich akce v Kongu podporovány.

Celý Chruščevův problém s neutrály — a není to problém malý — je možno charakterizovat na dvou příkladech takřka domácích pro čs. komunisty. Nic víc není třeba než si vzít režimní tisk a povšimnout si třeba takových dvou zpráv, jaké se v poslední době objevily o Sjednocené arabské republice. V jedné z nich, otištěné v Rudém Právu 7. června, je Násirova vláda kritizována a obžalována z mučení a zavraždění libanonského komunisty Faradžaláha Helua. V Tvorbě z 15. června je útok na Sjednocenou arabskou republiku ještě rozveden. Je známo, napsala Tvorba, že ve věznicích a v táborech na území Sjednocené arabské republiky byla zavražděna již řada pokrokových činitelů a mnoha dalším hrozí též osud.

Toto je tedy jedna stránka, a pak přichází druhá. O měsíc později, dne 7. července, Rudé Právo oznámilo, že v Káhře byla podepsána smlouva na stavbu československé elektrárny v Sjednocené arabské republice, a že Násirovi vládě byly poskytnuty zvlášť příznivé podmínky.

Je tu zcela zřejmý konflikt. Byli-li Násirovi při koupi elektrárny poskytnuty zvlášť příznivé podmínky, elektrárna mohla být prodána daleko výhodněji. Ale z politických důvodů ji Násír zřejmě dostal levněji, i když současně podle komunistického tisku dává mučit a vraždit arabské komunisty. To ovšem není jen elektrárna. Samotná pomoc, kterou Násirovi poskytl Sovětský svaz, už dosáhla výše jedné a čtvrti miliardy dolarů, a není pochyby, že otázka "co za to máme" musila již v Kremlu být vyslovena. Ironie je dvojnásobná: Není totiž vyloučeno, že Násír potlačuje komunistickou stranu mezi Araby s velkou horlivostí také proto, že dostává tolik pomoci ze Sovětského svazu. Taková pomoc znamená přece jen pronikání sovětského vlivu; s pomocí přicházejí armády techniků a agentů, Násír se v mnoha směrech musí k Moskvě chovat s jistou přívětivostí — a za takových okolností si nemůže dovolit dát volnou ruku svým domácím komunistům, kteří by toho všeho využívali k vlastním cílům — i rublů, i Násirovy umírněnosti vůči Moskvě, i přímého

PORUČÍK KENNEDY A MAJOR CHRUŠČEV

Ivan Herben

Kdyby některý profesor politických věd byl na rozpacích, jak charakterizovat americkou demokracii, mohl by si vybrat příklad z amerického deníku tisku těchto dnů: Tiskový tajemník prezidenta Kennedého dal tisku k dispozici rozmožený, hektografovaný, dopis, adresovaný "Poručík John F. Kennedy, Bílý dům, Washington." — Dopis je podepsán admirálem Arleigh Burkem, velitelem válečného námořnictva. Admirál sděluje poručíku Kennedymu s lítostí, že nemůže být povýšen na nadporučíka a přejde mu, aby se dobře uchlínil v civilním povolání.

Takových dopisů rozesílá americké válečné námořnictvo tisíce ročně — jak velí vojenské předpisy. A jak je vidět, ani prezident Spojených států nemá u námořnictva protekci: není ani povýšen, ba nebyla učiněna ani výjimka ve formě rozmožného dopisu. A prezident se neurazil a nepovažuje se za vřikvděna, i když je v jedné z ústavních funkcí vrchním velitelem všech branných sil USA. Nebor taková je americká demokracie.

Představme si naproti tomu, že by v roce 1933 bylo říšské německé ministerstvo války oznámilo desátníku Adolfu Hitlerovi, že nemá práva vystupovat veřejně v důstojnické uniformě! Bylo by to patrně stálo hlavu ministru i řady jeho podřízených — od generálů až po pisárku onoho dopisu. Ještě větší voják než Hitler byl ovšem Stalin. Není z jeho životopisu známo, že by byl vůbec kdy oblékl vojenský stejnokroj — až do té doby, než sám sebe jmenoval generálem, maršálem a nakonec generalisimem. Právě v poslední době, jakmile vznikla nová berlínská krize, hemžil se tisk fotografiemi z Postupimské konference: Churchill, skutečný důstojník britské armády, je tu v polní kšáki uniformě bez distinkcí, prezident H. Truman v občanském oděvu — ale Stalin v maršálské uniformě

mě s řadou vyznamenání, která si sám udělil, v černých kalhotách a v napoleonsky bílém kabátě.

V poslední době Nikita Chruščev překvapil sovětský lid a světovou veřejnost, když se objevil na veřejnosti ve stejnokroji majora Rudé armády. Pokud je známo, nebyl Chruščev nikdy vojákem v pravém slova smyslu — pouze politickým komisařem. Jestliže kdy v životě vydával vojenské rozkazy — tedy jen popravčím stílečkým četám, likvidujícím na Ukrajině kulaky. John F. Kennedy je nesporným hrdinou amerického námořnictva. Vyznamenal se v boji, zachránil život kamarádů, ač sám těžce raněn. A došel to pouze na poručíka. Nikita Chruščev je však majorem.

I v tom je zřejmý rozdíl mezi tak zvaným americkým způsobem života a mezi zvyklostmi diktátorů.

Spojené státy americké měly do začátku tohoto roku osm let prezidenta, který byl nejvyšším americkým generálem (neboť ani hodnost maršála nepatří do demokratického slovníku mírumilovného národa) a za války vrchním velitelem spojeneckých vojsk. Ale prezident Eisenhowerovi bylo jasné, že by se sesměšnil před americkým lidem, kdyby byl v době svého prezidentského úřadu (trebas jen jednou vystoupil ve stejnokroji s odznaky minulé slavy. Ani vojenskou přehlídku nebo na vyžádání poručíků ve Vojenské akademii nešel ve stejnokroji. A teď si představte, kdyby prezident Kennedý, když hovoří na televizi k desítkám milionů Američanů o nutnosti zbrojení, oblékl na sebe stejnokroj poručíka a navěsil si na prsa všechna vyznamenání. Amerika by se potrhala smíchy.

Ale co důležitějšího demokratický prezident by si sám před sebou připadal směšně a měl by pocit, že se převléká za někoho, kým není. Diktátorům vojenské převleky s řadou nezasloužených vyznamenání dodávají vnitřní jistoty a důstojnosti — před sebou samými, a jak se domnívají, také před poddanými.

VÍTE, ŽE . . .

— naději stát se milionářem má jen jeden z 20.000 lidí?
— jen 3 lidé v USA vydělali každý 100 milionů dolarů než jim bylo deset let? Byli to Jackie Coogan, Shirley Temple a Margaret O'Brien.
— jeden ze tří listonošů je kousnut psem během let své služby?
— jeden z 220 Američanů navštíví během svého života pobřeží Tichého i Atlantického oceánu?
— naděje pro muže, aby si vzal za ženu dobrou kuchařku je 1 ku 4?
— děvče 27 let má naději 1 ku 4, že se vdá; přesáhne-li 36 let naděje klesne na 1 ku 36?
— slyšíte-li píseň je pravděpodobnost 4 ku 1, že je to píseň o lásce?
— 4 z 5 vedoucích herců či zpěváků nosí paruku?
— 9 z 10 ženských filmových či TV hvězd nosí postavu zlepšující doplňky před kamerou?

cie. Roku 1910 trávil několik neděl v Paříži, kde mu průvodcem byl Rudolf Konl, r. 1923 navštívil Bretagne. Obě Dykovy cesty mají čistou literární odezvu v Dykově díle. Překládal Viktora Hugo, Tristana Cogbiéra, Alfreda de Musset, Paul Verlainea. Byl vyznavačem kouzla francouzské poesie a jiskřivého ducha. Dyk napsal také první báseň — bylo to v červnu 1935 na Slovanském ostrově — na smrt prvního českého dobrovolníka. Byl jím Václav Dostál, který jako poručík-český dobrovolník, padl za svou bodu vlasti na půdě Francie 9. května 1915 v boji u obce Neuville-Saint-Vaast poblíž Arrasu, kde toho dne položilo životy 38 Čechoslováků za samostatnost. Dyk dal básni název "Na hrob neznámého", když se o smrti poručíka Dostála dozvěděl z La Nation tschégue . . . Velká česká dramatická umělkyně, Leopolda Dostálová, sestra padlého hrdiny recitovala v těžkých válečných dobách po Čechách tuto Dykovo báseň, v níž básník vyslovil velké kredo doby: "Je život jeden. Povinnost je jedna, a je v ní stále aktuální apostrofa: "Bil jste se za ty, kteří nemohou — a za ty, kteří nechť se bít . . . Velikost Francie byla Dykovi zárukou také českého osudu politického a v poslední básnickové sbírce "Deváté vlně" v

níž předpověděl s tragickou jasností svoji smrt ve vlnách jaderského moře, věnoval rozsáhlou báseň maršálu Fochovi. "vojáku prozřetelnosti." jako vědci Francie, nesoucí věhlasné osudy dějinami porobené a zmitané Evropy. I v dnešní situaci platí závěr této básně: "Ať hrubá síla věří, že zničí zítra, co šla rdošit včera, my pevně věříme, že věčný bude vítěz, zdravíme Ducha . . ."

Viktor Dyk je prorocký básník naší národní osudovosti a tragédie, v jeho díle je vidina apokalypsy září 1938 a března 1939 i tušení února 1948, varoval před oportunismem vědců i pohodlností mas, žádal víru a obět, kde šlo o osud národa a státu, byl proti povrchnosti a frázím a síla jeho srdce mluví stále z jeho živého díla. Hlanuš Jelinek přeložil některé Dykovy knihy do francouzštiny, mezi nimi drama "Zmoudření Dona Quijota", které má rysy básnickovy tragédie: věrnost ideálu v boji.

Boj byl Dykův element, tento lyrik byl rozený bojovník, přes všechnu skopsl a sarkasmus, kterým stíhal úkol vědního dne, jeho díla nepatří pouze českému národu, má vlastnost evropskou a je v něm dar české literatury pravé světovosti. "Devátá vlna," poslední básnickova sbírka, končí verši, které jsou při tomto výročí vzka-

zem exilu i domovu: "Tvá zem je zemí naděje. Nasloucháš. Co je všechna tíž? — Nasloucháš. Jednou uslyšíš . . ."

SVĚTOZNÁME AUTO BMW 700

- 50 mil na 1 galon
- 85 mil rychlost
- 65 mil průměrná rychlost

Spolehlivý, úsporný, čtyřsedadlový vůz

Poslední modely právě došly

SEDAN \$ 1735 - COUPE \$ 1935

TEŽ OJETÉ VOZY NA SKLADĚ

25 RONCESVALLES AVE, TORONTO
Z. A. MARTINEK

KULTURNÍ ZABĚRY

KRAJEM ŽELEZNÝCH HOR

NAPSALA JARMILA DVORÁKOVÁ

Pokračování z min. čísla

Jen se víc nachýlila a klonila se k ohni. Tatínek skončil, ticho se zase rozhostilo pokojem a Slávka, která se zase zaposlouchala do zlověstné písně větru, upírajíc oči do útulného šera pokoje, byla náhle vyrušena šumem prudkého pohybu. I tatínek zvedl hlavu. Maminka vstala tak náhle a rychle, že jí šátek sklouzl z hlavy. Stála nyní proti tatínkovi a dívala se na něj. Slávka užasla. Maminkiny oči byly jasné a klidné, dívala se na tatínka skoro pohrdavě s výše své vzpřímené postavy, kterou ještě zvětšilo prudké vnitřní hnutí. "Jindřich mi slíbil, než odjížděl, že nikoho nezabije, i kdyby tím měl sám sebe zachránit! Můj syn si nepotřísní ruce a svědomí krví, prosila jsem ho o to. Říkala jsem, že bych nemohla předstoupit před Boha, kdybych byla zrodila takového syna!" Obrátila se a odešla rychle do ložnice, hlučně za sebou zavírajíc dveře. Slyšeli ji, jak rozsvěcí lampu, jak přechází po vrza jící podlaze, zašustilá rozestýlaná postel. Potom všechno utichlo. Maminka šla asi spát. Tatínek pokrčil rameny a řekl bolestinsky: "Vidíš holka, to je vděčnost za to, když člověk někomu chce potěšit a dodat mu odvahy!" Těžce vstal, vzdychaje a pokulhávaje, oblékl kožíšek, který visel na jelením parůžku vedle dveří, vyšel na síň dupaje uraženě a hvízdal na psa. Víšek, který dřímал na verandě, radostně vyskočil a zaštěkal. Dveře na dvorek klaply, vítr je hlučně přirazil, Slávka rozeznamenala kroky po namoklém dnou pod okny a potom všechno utichlo. Tatínek odešel na obchůzku a ona osaměla. Jen vítr hvízdal v komíně a ořechové větve smátravě tloukly do mokrého skla.

Ve Slávce se všechno chvělo: můj Bože, s čím vším se už maminka smířila ve svých myšlenkách, když tak přemýšlela poslední dny, po prvé v životě zanedbávala domácí práce a mlčela a mlčela, ani si nezaspívala, ani slovem neposteskla. "Ať se raději nevrátí, než aby zabil . . .", tedy už i ona zírati naději. Slávka si to konečně přiznala, i když ji to zasáhlo jako blesk. Tatínek i maminka myslí na jedno a totéž, proto mluví o vedlejších věcech a dokonce se o ně i potýkají. Ohlášují se vlastně. Ani vojenská sláva, ani hříchy, ani svědomí nejsou důležité. Důležitá a jasná je jedna věc: že Jindřich už dva měsíce nedal o sobě vědět, že by to neudělal za nic na světě, kdyby byl na živu — a neudělal-li to, že je mrtev, Jindřich je mrtev. Slávka sklonila hlavu do dlaní a rozplakala se bezmocně a zoufale, po prvé od Jindřichova odjezdu. Uvnitř se nic nepohnulo, jenom nedovřená dvířka a okénka v celém domě klepala v náporch větru, který se hnál kolem župandy, tloukl větvičkami o zavěšené okenice a hnál mraky deště proti zdi . . .

Oči se vyplácí, zoufalství vybouří, člověk se smíří s myšlenkou na smrt, i když mu vyrvala toho, koho miluje víc než sebe. Slávka čekala nyní každý den ráno na listonoše. Vyhlížela, aby ho viděla první, až přijde ta zpráva. Musila přijít, věděli to všichni a denně čekali. A byl to takový jasný den po několika deštivých, takový jako předjarní, jako když jaro po zimě nesměle vykukne z rozmoklých brázd. V lese hučelo a vítr rval Slávce šátek z hlavy, když zabíhla pod jabloně a zkoumala cestu. Obzory nasáklý deštěm, lesy byly inkoustově černé a kalná voda rybníků se čerila větrem. Oblouha byla jasná, ale šedla při obzoru a bylo cítit, že pohoda dlouho nevydřičí. Listopad pokročil, ptáci už utichli, poslední astry pod okny odumřely. Jen vítr oživoval opuštěné pěšiny, poháněje jimi chomáče listů, jen vítr dával život stromům a švihal osleplé kmeny bříz pružnými haluzemi — jen vítr zanášel zbloudilé vrány ve svých vírech, takže krákalý zlostně, bránice se marně slabými křídly proti jeho síle. Bylo to, jako by se byl naplnil osud a musilo zavládnout ticho bez života, kdy oko mavně, ve snaze klamat se, hledá poslední poupata chudobek tam, kde dešť některé usmýkal a smrt je zastihla s kalíšky zavřenými; vidí poslední zelený trávník tam kde potůček omývá bláto se stébel mrtvé trávy. I Slávka to všechno viděla. Neoklamal ji však trávník s poslední zelení, vynucenou deštěm. Věděla, že je konec, a že přijde už jen

zima a dlouhá doba čekání na příští jaro.

Tolik se zahleděla do přírody kolem sebe, že si povšimla listonoše, až když se mihl za živým plotem. Jen tak tak mu stačila běžet vstříc. A teď držela v ruce psaní a bála se je otevřít, váhala, protože nejmenší naděje byla silnější než beznadějná jistota. Ta naděje ji držela a ona poznala, jak těžké je dovědět se pravdu, po které poslední dny tolik toužila. Stála dosud nerozhodně s dopisem v ruce a nedbala, že ji může z domu někdo vidět. Jen několik kroků ji dělilo ode dveří, několik bláznivých střížek, ve kterých štěbetaly husy. Maminka také čeká na poštu a může každou chvíli vyjít ven nebo vykuknout z okna ložnice. Musí už konečně ten dopis otevřít. Popošla zpátky ku brance a podívala se na cestu k lesu, jako by se chystala k velké věci. Pak nerozmýšleje se již, roztrhla obálku. — Jindřich padl již prvého září a oni to nevěděli! Jak kruté jim vyrvala skutečnost všechny naděje a sny, upínané k jeho osobě za poslední dva měsíce!

Pokračování příště

BYL JSEM NA MORAVSKÉM DNU V CHICAGU

Tohoto roku již po 23-té sešli se Moravané z celé Ameriky a Kanady v Chicagu na národní pouti, aby v kostele u Blah. Anežky České, v modlitbách a písních, uctili nejsvětější Matku Páně, která je nazývána ochránkyní Moravy. — Dp. Křížka ve svém slavnostním kázání připoměl, jak krátce máme života před sebou a jak je nám tolik — tolik třeba udržeti národní tradice a národní větev svěží, zalévati ji rosou lásky a opatrovati ji hrdostí národní. Vědomí našeho původu nám káže, vstupovati dobrovolně do krajanských organizací a spolků a bráti ochotně funkce, chceme-li udržeti národní život.

Odpolední program v Plzeňském parku byl národní přehlídkou dědičné krásy a pýchy Moravy. Malebná hra barev krojů, písně a tance, ukotily zrakovým požítkem i nejnáročnějšího diváka a probudily vzpomínku k národu, ze kterého vyšel, v přesvědčení, že národ tento může být jen dočasně poroben. Nám pak, kteří jsme se osobně Moravského dne v Chicagu účastnili je povinností poděkovati bratru Kunovjankovi, který zájezd z Masarykova domu organizoval a zasloužil se o nejlepší vystoupení kroužku Moravských Slováků z Toronta. Budiž Pánu Bohu děkováno, že se zájezd vydařil a věřím, že příští rok nás bude mnohem více. Vždyť je to smysl našeho života a naší svatou povinností více vzájemného bratrství mezi sebou a krajanskými organizacemi a větší účast na všech krajanských slavnostech. Tím jediné vyjádříme, že správně chápeme naše poslání za hranicemi naší drahé vlasti v pevné víře velkhradského chorálu:

"Nezahyne rod, jenž věřil neustane, dědicův ctců zachovej nám Pane . . ."

Jan Kalfa.

Čtěte a odebírejte "Naše Hlasy"!

OKOLO MNICHOVA A 15. BŘEZNA

H. J. Slípka

Máme před sebou knížku dr. Lad. Feierabenda "Ve vládách druhé republiky", vydané k sedmdesátinám autora pečí Universum Press Co. v New Yorku, jež se přibližuje k mnoha jiným autentickým zápisům o tragickém údobí Mnichova až po obsazení Československa Hitlerovými hordami. Treba však již bylo hodně napsáno o tomto tématu tato knížka rozhodně není přebytečnou. Řekl bych, že má v sobě hodně nového názoru. Již tím, že byla psána člověkem, jenž byl spíše odborníkem než politikem, jenž nemá důvodů sebe obhajovat ani přičin na

Dar Ontaria budoucnosti a pocta minulosti

Dělo č. 2 je připraveno k palbě", východní ohoz, Fort Henry, Kingston, Ontario.

Podél Vodní cesty sv. Vavřince se táhne řetěz parků a historických sídlišť. Celá oblast od zálivu Quinte po osadu Adolphustown ve východním Ontariu nemá obdobu po celé severní Americe. Přes 6.000 akrů přírodních parků — vhodných k plavání, k táboření a pod. — spravuje svědomitě Ontario-St. Lawrence Development Commission.

Nejzajímavější historická místa jsou Old Fort Henry v Kingstonu a Upper Canada Village poblíž Morrisburgu. Představují dva jedinečné pohledy do historie našeho národa. Návštěvníci této oblasti ocení všechny příležitosti k radostné dovolené, které pro ně připravila ontarijská vláda.

The Ontario-St. Lawrence Development Commission

GEORGE C. CHALLIES, CHAIRMAN

ONTARIO DEPARTMENT OF COMMERCE AND DEVELOPMENT

HON. W. M. NICKLE, Q.C., MINISTER

COC 41-1

35 LET VE SLUŽBE ZÁKAZNÍKOM

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.

Henry Moos - veřejný notář

296 Queen St. West, Toronto, Ont., Canada - Tel. EM. 2-3226

Odborně vyřídí cestu kamkoliv ve světě, visa, pasy, migraci, návštěvy do Kanady, překlady a pojištění.

Zastupujeme veškeré letecké linky a lodní společnosti, jakož i Orbis, Ibusz a Intourist. - Zařizujeme zaslání bezcelních balíčků do Československa.

jiné osobné účtít, nabývají jeho sdělení zvláštní zajímavosti. Jsou oproštěni od stranické disciplíny a vyjadřují spíše upřímné deníkové záznamy podřízené zdravému rozumu, než ortodoxní politické diplomacii. — A tento zřetel vrhá nové záblesky na stará fakta a pomůže účinně budoucímu historikovi, jenž se bude chít objektivně probírat likvidaci demokracie vzorného středoevropského státu násilnou diktaturou nacismu před úmyslně zavřenými očima ostatního světa.

Na jednom místě svých zajímavých statí Feierabend poznamenává: "vina za Mnichov nutno hledat v mezinárodních silách, jichž jsme se stali obětí", a dodává: "Naše vlastní vina, byla-li jaká, byla druhořadá." První část jeho úsudku je velkou pravdou a mimochodem vás musí napadnout, že tatáž pravda platí nejen o Mnichovu, ale i o únoru 1948, jenž byl důsledkem stejné předběžné indolence, nezájmu a krátkozrakosti Západního světa vůči střední Evropě vůbec a Československu zvláště. (Viz Jaltská ujednání.) Ovšem druhá část Feierabenda va úsudku je pravdou jen částečnou, neboť je jisto, že na svém osudu jsme nesli hodně vlastní viny a byla-li jen druhořadou je velmi problematické. Opět totéž můžeme aplikovat na události o deset let později, na únor 1948. V obou případech naše vina spočívá v určité pasivitě a osudném nedostatku jedné nebo více silných individualit na vedoucích místech, jež by dovedly energicky a včas rozbourat politicko-stranickou a subordinaci vojenskou disciplínu a jít rázně a včas přes vítězné politické manýry a třeba i přes — mrtvolu. Přiznejme si to dnes a neutíkejme do útulku these o

vykrvácení národa. Krvácení by asi nebylo bývalo o mnoho větší než bylo v každém případě a možná, že běh dějinných událostí třeba by se úplně nezvrátil, mohl nabrat trochu jiný směr. Opět myslím na Mnichov stejně jako na únor. Byl bych velmi zvědav, zda podobné generelní úvahy se vltali i jiným členům Feiabendových řádků.

Na několika místech Feierabendových pamětí se dostává (ex post) zaslouženého ocenění tehdejší naší vojenské zpravodajské službě. Neúmorná práce našich zpravodajců, přesnost výkonu stovek bezejmenných hrdinů, byla na mimořádné výši a vyhodnocování detailních zpráv patří k nejnějsším akcím našeho protihitlerovského boje v údobí mezi Mnichovem a okupací naší země. Jejich prostředky byly mnohem omezenější než zpravodajských služeb západních mocností, ale jejich výsledky byly rovnocenné a často i lepší. A přece celá jejich důkladnost a včasnost nepřinesly naší věci zaslouženého užítu. Jejich zprávy byly vládou většinou nezužitkovány, často přehlíženy a někdy podceňovány až do okamžiku, kdy bylo pozdě na jejich účinné použití. Dělo se tak se tak (což bylo mnohem neodpustitelnější) na linii vnitropolitické, hlavně v jednáních se slovenským separatismem.

Z osobností, jež se objevují na stránkách Feierabenda záznamu, vyvstává do účelné velikosti postava generála Eliáše, jenž byl pravděpodobně nejpevnějším a nejradikálnějším sloupem vlády druhé republiky před Hitlerovou okupací. Byl to energický, ale jsou zajímavou ilustrací Feierabendových řádků.

organizátor, jenž mohl být rozhodující silou zvláště v jednáních se zrůdci ve slovenské ludoové straně, kdyby mu jeho političtí kolegové nechali volnost jednání a nespoutávali ho tehdy škodlivými ohledy na bigonost zásad solidarity s vládou a hříšné mylným názorem, že Tiso je politik a nikoli, jak dokazoval Eliáš, zrádce, lhář a zločinec. Teprve o celý měsíc později po prvním Eliášově návrhu, bylo nutno mu dát za pravdu a jeho energické metody v jednání s luďáckými zrádci přece použít. Ale to bylo již pozdě. Bylo to jistě smutné zadosťuchání pro Eliáše, když aktuální události potvrdily, co on před měsícem předvídal a proti čemu se chtěl včas energicky postavít. Skutečnost ukázala, že generál Eliáš nebyl "vojáskem, který chce všechno rozsekat", jak se o něm vyjádřil ministerský předseda Beran, ale byl nejlépe informovaným strategem, jehož závěry na základě vojenské zpravodajské služby musily být nakonec (ovšem pozdě) uznány i samotným Beranem.

Generál Eliáš je nesporně velkou postavou v nejkritičtějších chvílích zániku Československé republiky a snad se ještě někdo z jeho nejbližších spolupracovníků najde, aby podrobně tuto postavu prokreslil a zachoval historii jeho lidský i politicko-vojenský portrét. Zasloužil by si to muž, jehož život vyvrcholil hrdinskou smrtí vlastence-mučedníka.

Feierabendův spis je doplněn několika dopisy našich tehdejších diplomatů o několika podrobnostech od konferenčních stolů mnichovských a pomnichovských. Dopisy samozřejmě nemohou být historickými dokumenty ale jsou zajímavou ilustrací Feierabendových řádků.

NEW PARTY

Dokončení se str. 1

dartu v zemích hospodářsky méně vyvinutých.

6. Naléháme na zesílení jednoty ve Spojených národech.

Mluvě o NATO, vůdce Kongresu práce se vyjádřil proti myšlence vystoupení Kanady z této organizace, neboť jak řekl, "je lepší podržet členství v NATO, než eventuálním vystoupením dostat se do izolované pozice. Divíme se dopředu ku dni, kdy Spojené národy budou tak silné, že regionální aliance jako NATO zmizí, ale tento den není ještě tady. Myšlenka úplné neutrality ve světových záležitostech, tak jak se dnes jeví, je úplnou ilusí. Nejsou žádné úplně neutrální země a nemohou žádné být."

Odborové hnutí Kanad, které slyvá s mnohými odbory USA, se důrazně staví za heslo: pryč s nukleárními zbraněmi z Kanady! Resolutní požadavek Jodoinův, aby Kanada ne přijala na svou obranu nukleární zbraně byl odměněn podezřelou bouřlivým potleskem z jednoho místa colisea. Před vchodem na konvenci byl rozdáván leták s podobným požadavkem — Nechceme nukleární zbraně v Kanadě a vystupme z NATO! Několik "beatnikovských" agitátorů pak vybízel delegáty "Nové strany" k podepisování známých "mírových" petic. Úspěch této akce byl mizivý a stejně tak žádné nadšení nezanechal pozdravný telegram "svobodných" odborových organizací, zasláný z Kuby na adresu nově vznikající strany.

V diskusi pak docházelo k pochybnostem mezi některými delegáty jak interpretovat slova sociální a socialistické. Že nám uprchlíkům slovo "socialistický" nezní příjemné, netřeba zdůvodňovat. A stejně tak toto slovo nenašlo mnoho sympatií u převážné části delegátů, kteří vidí více poslání strany v realistickém přiblížení k rostoucím ekonomickým problémům Kanady. Postupem jednání "socialismus" ustupoval do pozadí a nepadla žádná slova o znárodnění. Umírněné směry převládly v konferenci a byli to zejména vedle odborářů delegáti klubů, kteří zasáhli do debaty slibnými názory.

Torontský delegát Bill Sefton apeloval ku shromáždění na nutnost, aby vedle anglických a francouzských Kanadánů byla strana otevřena všem etnickým skupinám.

Je problematické, zda početná dělnická organizace (CLC) hromadným vstupem do "Nové strany" je schopna si zachovat nadále na venek nezávislost a celistvost, jako mluvčí hájící zájmy dělníků. A nebo se spíše stane, že početné odborové unie budou mít hlavní vliv v rozhodováních "Nové strany", jak jsme toho svědky v britské Labour Party a které se kanadská "Nová strana" svou strukturou a náplní podobá. Již sama přítomnost a řeč vůdce britské Labour Party Gai-shella v Ottawě na konvenci je důkazem určité sounáležitosti...

Současně probíhal boj o vůdčí pozici, ve kterém sympatický premier provincie Saskatchewan, T. C. Douglas, CCF, který má za sebou řadu let praktických zkušeností politického života, nepodnikl zjevně v prvních dnech na konvenci žádnou kampaň. Oproti tomu druhý kandidát na vůdčí místo "Nové strany" H. Argue, M.P. a CCF snažil se řadou taktických manévřů a proslavil získati podporu delegátů. Favorizovaný Douglas vsadil zřejmě kartu na fakt, že nejmenší visítkou je jeho úspěšné spravování Saskatchewanu. Zatím co Douglas bydlel se svým štábem přivřeneců v luxusním a malebném otawském hotelu Chateau Laurier, Argue ve snaze dojmouti voliče přehnanou skromností, měl svůj "hlavní stan" v podobě malé kanceláře poblíž místa konvence — v prázdném řeznickém obchodě.

V neformálním hlasování delegátů o jméne strany dostal návrh a dosavadní název "New Party" 614 hlasů před jménem "New Democratic Party" 329, "Social Democratic Party" 164, "Canadian Democratic Party" 156 atd. Došlo pak k ostré výměně názorů, zda návrh "Nová strana" vystihuje ideologii a bude-li v budoucnu dostačující a vyhovující. Ale také název skončil na 2. místě by mohl působit obtížně a být zaměňován s podobným jménem Demokratické strany v USA.

Dokončení příště

CO NOVÉHO VE SVĚTĚ

● V Hong-Kongu se šíří zprávy, že rudá Čína znovu nabídne Čenkažskovi, aby se "vrátil do náručí rodné vlasti". Vláda na Formose bude takové overture ignorovat.

● Nejméně jedna třetina taxikářů v Teheránu je podle úředních odhadů iránské vlády ve službách sovětské tajné policie.

● Soukromé zápisky Adolfa Hitlera — od roku 1928 do ledna 1945 — vyšly pod názvem "Hitlerova Druhá Kniha" ve Stuttgartu. Rukopis padl do rukou amerických vojsk a je ušchován ve Washingtoně.

● V případě nové blokády Západního Berlína sovětskými a východo-německými vojsky, překročí NATO k uzavření Dardanel a úžiny mezi Dánskem a Norskem pro sovětské a satelitní plavidla.

● Bližící se Světový koncil katolické církve působí novou starost pořadatelům: je téměř nemožné najít zapisovatele, kteří ovládají latinský těsnopis.

● Americký zahraniční ministr Rusk má v dohledné době navštívit Západ. Berlín, aby obyvatelstvu znovu dokázal, že Západ bude stát pevně v jakékoliv krizi.

● Britský velvyslanec v Maďarsku opustil demonstrativně státní banket pořádaný Kádarem na počest ghanského prezidenta. Čestný host nazval Vel. Británii "kapitalistickým vykořisťovatelem".

● Japonská komunistická strana prochází vnitřní krizí. Dosavadní předseda S. Kasuga s několika přáteli resignoval a veřejně vytkl funkcionářům strany "diktátorské metody".

● Sovětská tajná policie zatkla v Rize býv. předáka sociálně demokratické strany Litvy dr. F. Mederse, kterému je 72 let. Byl vězněn už za Stalina a amnestován v r. 1955.

● V Západním Německu pracuje dnes na 400.000 italských dělníků a techniků. Přesto se nedostává 600.000 pracovníků. Bonnská vláda si dnes vydržuje v Itálii několik velkých náborových a výcvikových středisek. Také Holandsko láká italské pracovní síly.

● Jeden z největších koncentračních táborů rudé Číny se nachází na okraji pouště Takla Makan v Sinkiangu. Podmínky jsou tak nelidské, že obyvatelstvo nazývá okolí tábora "Údolím smrti."

Z ČESKOSLOVENSKA

◆ Čs. vláda protestovala proti přeletu americké vojenské helikoptéry v prostoru Poběžovic a Horšovského Týna. ◆ Festival operních děl Bed. Smetany "Smetanova Litomyšl 1961" přilákal podle čs. tisku značný počet návštěvníků ze Západu. ◆ Na smutečném obřadu k utčení památky 108 horníků, kteří zahynuli při důlním neštěstí poblíž Ostravy, promluvil mimo jiné ministr J. Dolanský a místní komunistický funkcionář S. Treichl, který zapřísahal horníky, aby na počest padlých druhů "přispěli maximální měrou k tomu, aby ideály socialistické a komunistické společnosti v naší zemi i na celém světě se staly co nejdříve realitou skutečnosti." Proslýchá se, že mezi zahynulými byli i političti vězni. ◆ Nakladatelství "Československý spisovatel" vydalo v grafické úpravě Oldřicha Hlavsy román Ant. Sovy "Výprava chudých". Dlo vyšlo po prvé v roce 1903. ◆ Pod patronací čs. vojenské misse v Západním Berlíně byl pro vybrané západoněmecké filmové pracovníky promítnut čs. dokumentární film "Vyšší princip" který režíroval Jiří Krejčík. ◆ Filmový herec Jiří Sedláček zemřel ve věku 62 let. Po druhé světové válce žil v ústraní. ◆ Čs. tisková kancelář oznámila, že za rok 1960 přijelo do ČSSR přes 180.000 cizích turistů. Zároveň bylo prozrazeno, že se o návštěv níky stará přes 500 ekolených průvodců (z nichž celá řada donáší komunistické policii). ◆ V Holešově na Hané se skončil kurs češtiny pro zahraniční studenty. Celkem absolvovalo tento kurs 104 chlapců a děvčat ze Sudánu, Mali, Kuby, Guineje, Mexika, Peru, Iráku, Indonézie a Kolumbie. Podobná střediska jsou také v Mariánských Lázních, v Houšicích u Práhy, v Olomouci, Liberci a v Senci na Slovensku. ◆ Na kašyrské vysoké škole jazyků vyučuje češtinu J. Josek, kovaný komunist. ◆ Národopisných slavností ve Strážnici se letos zúčastnily také lidové soubory ze Švédska a z Recka. Celkem vystoupilo 60 domácích a zahraničních národopisných skupin. ◆ Některým krajanům v Kanadě došel v minulých dnech na ukázkový výstisk čs. časopisu pro turistiku a horolezectví "Za krásami domova". Na přiloženém listku se praví, že časopis "přiblíží místa, která jsou stále blízká Vašemu srdci... dočtete se o životě a nových úspěších čs. lidu... s radostí vyřídíme objednávky". ◆ Josef Horák, bývalý majitel mlýna v Minicích, byl "pro poškozování Jen. zemědělského družstva" lidovým soudem v Mělnice odsouzen na 7 let. ◆ Pražský dechový komorní orchestr vystoupil na hudebním festivalu v Salzburku. ◆ Novým americkým velvyslancem v Praze se stal Edward T. Wailes. ◆ Ve sklepe Slovesné umělecké galerie v Bratislavě byla objevena malba od slavného Tiziana.

OPRAVA CHESTERFIELDŮ
A VEŠKERÉHO ČALOUNĚNÉHO
NABÝTKU

PAVEL ČERNÝ

Telefon: LE: 3-8138.

NOVÉ TELEFONNÍ ČÍSLO

EM 3-8888 (4 linky)

Cestovní porady ZDARMA

AIR & OCEAN

TRAVEL SERVICE

1 ADELAIDE ST. E.,
at Yonge St.

TORONTO

(obchod v přízemí)

Majitel K. BUZEK

ZPRÁVY Z ETHNIC SCENE

Jistou známkou, že letošní CNE je už za rohem, je pozvání na "seznamovací čaj", které ředitelství CNE poslalo redaktorům cizojazyčných listů. # Televizní stanice č. 9 přinesla nedávno ve svém programu "Intercom" celou řadu zdařilých záběrů z výstavy našich tří malířů v Mezinárodním ústavu. Program o problémech nové příchodci je vysílán každý čtvrtek v 10.30 hod. večer.

Nebývalý námět má nový západoněmecký film "Ein Berliner", jehož kanadská premiéra je v kinu Christie, 665 St. Clair Ave. West; telefon: LE 1-3220.

Torontský ostrov v dnešní podobě stojí za to, abyste se tam jeli osvěžit — na celý den nebo na několik hodin. Po nákladných úpravách je dnes celý ostrov skutečnou chloubou města. Zpáteční cesta lodi stojí 50 centů, děti 30 centů.

Rozhlasový program "International Rendezvous" je slyšitelný v Torontě každý čtvrtek v 7 hodin večer na vlně 740. Je naděje, že program bude rozšířen na celou hodinu.

Populární zpěvačka Carol Channing vystoupí v hudební opeře "Show Girl" v O'Keefe Centre od 7. do 12. srpna. Lístky od 75 centů.

Mezinárodní filmový festival ve Stratfordu začíná dne 21. srpna a potrvá do 2. září.

Jste-li v okolí Lake Simcoe, navštivte divadlo "Red Barn Theatre" v Jackson's Point.

Výlet č. 7 zavede členy a přátele Mezinárodního ústavu v neděli dne 20. srpna do Havsumfun-parku poblíž Fergus, Ont. Sraz v 10 hod. dopřed č. 709 College St.

Upozorňujeme na knížku "Children's Institution in Metropolitan Toronto", kterou vydal Social Planning Council of Metropolitan Toronto, 160 Bay Street - telefon EM 3-4971.

CESTUJÍCÍ SE HLEDÁ

PEVNÝ PLAT

A VYSOKÁ KOMISE

Musí být starší 25ti let.

VOLEJTE TELEFON: HU 8-3704

pro jednání

ROMANTICKÉ CANOE - VESLOVACÍ LODE PRO RODINU

Propůjčování lodí

NYNÍ K POUŽITÍ NA

CENTRE ISLAND

WALFOODS LIMITED

IMPERIAL RESTAURANT

Roman Regap, Prop.

BEST COFFEE IN TOWN

216 Christina Street North

Sarnia, Ont.

ED. 7-9031

ADVOKAT

a VEŘEJNÝ NOTÁŘ

GEORGE BEN, B.A.

1134 Dundas St. West

Toronto 3, Ont.

Kanc. LE. 4-8431

Res. LE. 3-4855

AUTO - POŽÁR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

PROCK INSURANCE AGENCY

124 PANDORA CIRCLE

SCARBORO, ONT

AXminster 3-7916

NOVÉ KOŽICHY

NA MÍRU. PŘE-

MODELOVÁNÍ

Zboží se zárukou

Odborné opravy

FRANK PECH

238 KING ST. E., HAMILTON,

Ontario - Tel.: JA. 2-8925

JOHN GREGOR

Dovoluje si oznámiti, že opět provádí
veškerý Plumbing Heating, opravy a
nové práce, pod firmou

QUALITY PLUMBING & HEATING
COMPANY

Volejte LE 3-8396

L. LUNSKÝ OPTIK

Problídky očí - Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

H o v o f i m e č e s k y

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

FRANK'S MOVING

provádí stěhování a veškerou i
dálkovou dopravu.

-FRANKA BAZIL

LE. 2-7724.

Svěřte nám veškeré Vaše stěhování

DR. G. MRÁZ

ZUBNÍ LÉKÁŘ

605 BLOOR STREET WEST

TEL.: LE. 71841

Ordinuje dle úmluvy.

Hodláte-li cestovat kamkoliv

AIRSEALAND

TRAVEL SERVICE

684 BLOOR STREET WEST

ODBORNÉ VÁM PORADÍ

W. J. MARTINEK

KANCELÁŘ: LE. 1-4661

RES.: RO. 9-3714

Lístky na splátky neb za hotové

YAROSLAV HUEBER

(Dr. Jur.) LL.B.

Tel.: EMpire 8-5536

Ste 215

ADVOKAT A VEŘEJNÝ NOTÁŘ

57 Queen St. West, Toronto 1

ČESKÁ CUKRÁRNA

V HAMILTONĚ

doporučuje

víděnské dorty

mandlové a oříškové,

české punchové dorty

a výborné zákusky

JOE'S

BAKERY & COFFEE SHOP

213 KING ST. E. — JA 9-2323

Navštivte naši kavárnu!

PRVOTŘÍDNÍ

UZENINY A MASA

nakupujte u krajaňské firmy

BLOODALE

MEAT MARKET

1564 Bloor W. - Tel. LE 5-0344

MAJITEL ARNOST FANTL

Ušetříte na nábytku,

když nakoupíte přímo v továrně

UNITED FURNITURE FACTORIES

Showrooms

511 KING ST. W. - EM. 8-7316

Stereo HI-FI importujeme přímo

z Německa

3 POKOJE \$159.00

VŠETKY DRUHY POISTENIA

Auto - Požární - Obchodné

Životné - Zdravotné - Penzijné

VELIN INSURANCE AGENCY

DR. D. VELIN

Tel.: HI 4-1593 - EM. 8-6121

DON MILLS, ONT.

115 PLATEAU CRESCENT

Controller William Dennison dal
etnickému tisku k dispozici další ka
pitulu svého cestopisu o Řecku a Itálii.
Vylíčil své dojmy také na rozhlasové
stanici CKFH.

KAVÁRNA

PRÁVĚ OTEVŘENA

CENTRE ISLAND

WALFOODS LIMITED

Nakupujte u našich inserentů!